

Kadernota

Begroting 2016

Raadsbehandeling
2-7-2015

INHOUD

Inleiding	4
Conclusie	5
Financieel kader 2016-2019	7
Nieuwe (beleids)ontwikkelingen	9
Onvermijdelijke ontwikkelingen:	9
1. Herontwikkeling Industrierweg en P.C. Hoofdstraat (gemeentewerven)	9
2. Omgevingswet	9
3. Private Borging (bouwleges)	10
4. Vennootschapsbelasting (Vpb)	10
5. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	10
6. 3 D's toekomstige ontwikkelingen	11
7. Regionale ontwikkelingen: inrichting MRDH en landschapstafel	12
8. Milieu – Geluidbelastingkaarten	13
9. ToBe	13
Wenselijke ontwikkelingen:	14
1. BOA'S	14
2. Communicatie	14
3. Toekomstvisie	14
4. Duurzaamheid	14
5. Fietsveiligheid	14
6. Doorbraakinitiatief Doelgroepenvervoer	14
7. NV Milieu Services AVR-Ridderkerk (NV MAR)	15
8. Startersleningen	15
9. Extra inzet op economie	15
10. Revitalisering Plein Oost	15
Financieel technische uitgangspunten	16

INLEIDING

Voor u ligt de Kadernota 2016. Met de Kadernota stelt de raad de financiële kaders vast, waarbinnen het college de (meerjaren)begroting voor de komende jaren uitwerkt.

Er zijn veel nieuwe taken op de gemeente af gekomen en de maatschappelijke veranderingen zijn groot. Door de financiële teruggang van deze tijd, worden we continu gedwongen ons te bezinnen op onze taken. We moeten bezien welke taken door de gemeentelijke organisatie moeten worden uitgevoerd of beter aan individuele en/of het maatschappelijk middenveld kunnen worden overgelaten. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de financiële kaders die de raad stelt.

De financiële onzekerheid als gevolg van de nieuwe rol van de gemeente, maar ook als gevolg van landelijke ontwikkelingen is groot. Het is daarom bijzonder belangrijk om een stabiele koers te varen. Belangrijke uitgangspunten daartoe zijn: uitgaven en inkomsten dienen structureel in balans te zijn, nieuw voor oud, toepassen van gewenste indexeringen en reëel begroten. Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in bijgaande Kadernota. Toch zijn er ook PM posten opgenomen, daar waar de budgetten echt niet te ramen zijn. Om de ontwikkelingen die nog gaan komen wel te presenteren is voor deze werkwijze, het opnemen van PM posten, gekozen. Zodra er wel duidelijkheid is over bedragen komen wij daar vanzelfsprekend bij u op terug.

Deze Kadernota bevat een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen bij het Rijk die gevolgen hebben voor de gemeente, nieuwe beleidskeuzes, beleidswensen en overige ontwikkelingen. Binnen de nieuwe (beleids)ontwikkelingen valt een onderscheid te maken tussen wenselijke en onvermijdelijke ontwikkelingen. De financiële gevolgen die hier worden opgevoerd en die onvermijdelijk zijn, zijn opgenomen in het financiële kader 2016-2019. Dit overzicht is te vinden in de conclusies. Daarnaast bevat deze nota een aantal financieel technische uitgangspunten.

Leeswijzer

Deze Kadernota begint met de *conclusies*.

Daarna wordt in de staat *financieel kader 2016-2019* de financiële stand van zaken weergegeven.

Vervolgens wordt ingegaan op de onderliggende *beleidsontwikkelingen* die leiden tot dit financiële kader.

Het laatste onderdeel van de Kadernota bevat *financieel technische uitgangspunten*.

CONCLUSIE

Zoals in de inleiding vermeld, is er een onderscheid te maken tussen wenselijke en onvermijdelijke ontwikkelingen. Er zijn een aantal onvermijdelijke ontwikkelingen met financiële gevolgen.

Deze ontwikkelingen zijn:

1. Herontwikkeling Industrieweg en P.C. Hoofdstraa (gemeentewerven)	151.900
2. Omgevingswet	PM
3. Private Borging (bouwleges)	PM
4a. Vennootschapsbelasting - invoering belastingplicht overheidslichamen	200.000
4b. Vennootschapsbelasting - implementatiebudget	86.000
5. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	PM
6. 3 D's toekomstige ontwikkelingen	PM
7. Regionale ontwikkelingen: MRDH en Landschapstafel	budgettair neutraal
8. Milieu – Geluidbelastingkaarten	30.000
9. ToBe	PM
Totaal:	467.900

De zogenaamde wensen zijn niet noodzakelijk binnen de wettelijke verplichte taken, maar vloeien wel voort uit ons beleid en het collegeprogramma. Dekking hiervoor moet gezocht worden binnen de bestaande begroting. De volgende ontwikkelingen zijn wenselijk:

1. Duurzaamheid	120.000
2. BOA'S	57.000
3. Communicatie	62.500
4. Toekomstvisie	PM
5. Fietsveiligheid	PM
6. Doorbraakinitiatief	PM
7. NV Milieu Services AVR-Ridderkerk (NV MAR)	PM
8. Startersleningen	PM
9. Extra inzet economie	PM
10. Revitalisering Plein Oost	70.000
Totaal:	309.500

De financiële kaders

De inzet voor de komende tijd is gericht op het structureel sluitend krijgen van de begroting, nieuw voor oud, inflatiegevoelige posten in de begroting indexeren en reëel begroten.

Bij het staatje Financieel kader 2016-2019 waarin de geactualiseerde begrotingssaldi staan, kan het volgende worden opgemerkt:

- De stand van de begroting ongewijzigd beleid is verbeterd ten opzichte van de primitieve begroting. Dat komt vooral door het inboeken in de 1^e Tussenrapportage 2015 van de structurele voordelen uit de rekening 2014. Die voordelen lopen op van € 771.300 in 2015 tot € 801.300 vanaf 2017.
- Het lijstje met ontwikkelingen met onvermijdelijke financiële gevolgen telt op tot € 467.900. Deze ontwikkelingen worden opgenomen in de nieuwe begroting en komen ten laste van het begrotingssaldo.
- Het lijstje met wensen komt op een totaal van € 309.500. Hiervoor dient de ruimte gevonden te worden binnen de bestaande begroting.
- In 2016 wordt de begroting weer volledig geïndexeerd en op termijn is het uitgangspunt een sluitende begroting zonder inzet van een dekkingsreserve. Dit is een flinke opgave die niet in één keer kan worden gerealiseerd.
- Belangrijk hierbij zijn de uitgezette acties om ruimte te vinden binnen de bestaande begroting. Van de budgethouders wordt een realistische begroting geëist en er is de actie scherper ramen waarbij er extra aandacht is om overschotten en voordelen op voorhand in de ramingen te verwerken.

FINANCIEEL KADER 2016-2019

Toelichting en uitgangspunten

In het overzicht dat hierna volgt wordt de financiële stand van zaken 2016-2019 weergegeven. Het vertrekpunt is de stand van de begroting (bestaand beleid) tot en met de 1^e Tussenrapportage 2015. Daarna wordt ingegaan op wat er naar verwachting op ons afkomt.

Bij het sluitend maken van de begroting wordt met name ingezet op het vinden van ruimte in de bestaande begroting. Dat wordt bereikt door het principe van scherper ramen. Dit houdt in dat bij budgetten die (o.a. bij de rekening) overschotten vertonen er extra op wordt gelet of die budgetten structureel afgeraamd kunnen worden. Hierdoor wordt de begroting in zijn totaliteit realistischer. Er was de laatste jaren steeds sprake van overschotten bij de rekening. Het is ongewenst om te bezuinigen op basis van een begroting die bij de rekening overschotten te zien geeft.

Het streven is een sluitende begroting aan het eind van de collegeperiode zonder inzet van een dekkingsreserve.

Financieel kader 2016 - 2019

NR	OMSCHRIJVING	Lopend jaar	Begroting 2016-2019			
		2015	2016	2017	2018	2019
1	Saldo primitieve begroting 2015-2018 (exclusief verrekening met de dekkingsreserve 2015-2018)	-1.186.000	-203.000	27.000	-408.000	-698.600
2	Bijstellingen 1e tussenrapportage 2015	588.900	825.700	827.300	821.700	819.800
3	Saldo begroting bestaand beleid	-597.100	622.700	854.300	413.700	121.200
4	Inflatie		-397.000	-397.000	-397.000	-397.000
5	OZB		80.000	80.000	80.000	80.000
6	Ontwikkelingen met onvermijdelijke financiële gevolgen:					
6a	* Herontwikkeling Industrieweg en P.C. Hoofdstraat (gemeentewerven)		-151.900	pm	pm	pm
6b	* Omgevingswet				pm	pm
6c	* Private borging (bouwleges)			pm	pm	pm
6d	* Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidslichamen (Vpb)		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
6e	* Implementatiebudget Vpb		-86.000	-58.000	-58.000	-58.000
6f	* Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	pm	pm	pm	pm	pm
6g	* 3 D's toekomstige ontwikkelingen		pm	pm	pm	pm
6h	* Regionale ontwikkelingen: MRDH en Landschapstafel		bn	bn	bn	bn
6i	* Milieu - Geluidbelastingkaarten		-30.000			
6j	* ToBe		pm			
7	Begrotingssaldi na verwachte mutaties	-597.100	-162.200	279.300	-161.300	-453.800
8	Ruimte vinden in bestaande begroting (dit gebeurt door realistisch begroting door de budgethouders en scherper ramen bij overschotten)	pm	pm	pm	pm	pm
9	Verrekening met dekkingsreserve 2015-2018	597.100	162.200	-279.300	161.300	453.800
10	Saldo Meerjarenperspectief 2015 - 2019	0	0	0	0	0

Het verloop van de dekkingsreserve 2015-2018 is als volgt:

Stand dekkingsreserve 31-12-2014 (concept Rekening 2014)	3.595.100
Onttrekking primitieve begroting 2015-2018	-1.186.000
Toevoeging volgens 1e tussenrapportage 2015	588.900
Verwachte stand 31-12- 2015	2.998.000
Onttrekking volgens meerjarenperspectief jaarschijf 2016	-162.200
Verwachte stand per 31-12- 2016	2.835.800

NIEUWE (BELEIDS)ONTWIKKELINGEN

De nieuwe (beleids)ontwikkelingen zijn onderverdeeld in de onvermijdelijke en de wenselijke ontwikkelingen. Naast iedere ontwikkeling zijn in blauw de gevraagde bedragen vermeld, voor zover bekend.

ONVERMIJDELIJKE ONTWIKKELINGEN:

1. Herontwikkeling Industrieweg en P.C. Hoofdstraat (gemeentewerven) Incidenteel € 151.900

Nu de locaties Industrieweg en PC Hoofdstraat beperkt bruikbaar zijn als werf, is besloten die twee werven per 1 januari 2016 te sluiten. Dit besluit maakt het mogelijk de (op termijn) gewenste herontwikkeling van beide locaties daadwerkelijk te kunnen realiseren. Het college beraadt zich op een aanpak en planning voor beide locaties.

Het besluit heeft financiële gevolgen voor de gemeente Ridderkerk. Grond en opstallen worden beheerd. Hiervan zijn de kosten inzichtelijk gemaakt. Het betreft:

1. kapitaallasten en overige lasten van de gebouwen. Deze bedragen € 91.400,- voor de P.C. Hoofdstraat en € 60.500,- voor de Industrieweg.
2. de boekwaarden van de gebouwen. Per 1 januari 2016 bedragen deze € 294.300,- voor de P.C. Hoofdstraat en € 330.900,- voor de Industrieweg.

Er wordt nog een besluit genomen over wat met de gebouwen en bijbehorende boekwaarden moet gebeuren. Bijvoorbeeld opnemen in het Grondbedrijf, in één keer afschrijven (ten laste van algemene reserve) of (tijdelijk) gaan verhuren. Omdat de bestemming dus gaat veranderen worden de kosten alleen voor het jaar 2016 meegenomen.

2. Omgevingswet

Structureel PM

De Omgevingswet treedt vanaf 2018 in werking. Met de Omgevingswet verdwijnen 4700 artikelen, 120 AMvB's en 120 Ministeriële regelingen. Er komt één wet die alle regels op het gebied van de fysieke leefomgeving bundelt. Het betreft de grootste wetgevingsoperatie sinds de Grondwet (1848). De impact op de gemeente Ridderkerk, college, raad en de BAR-organisatie is groot. Meer ruimte voor initiatieven en er zal meer gedacht moeten worden in meldingen en controle achteraf. Ofwel het duidelijk stellen van kaders.

De Omgevingswet raakt bijna alle Domeinen. Er moeten bestuurlijke keuzes gemaakt worden en ook organisatorisch treden er veranderingen op. Het betekent een verschuiving t.o.v. huidig beleid:

- Van veel naar minder regels. Oftewel alle regels op het gebied van de fysieke leefomgeving (zoals visies, beleidsnota's, drank-, horeca-, terrassen, standplaatsen, monumentenverordeningen) inventariseren en opschonen;
- Efficiëntieslag in mandatering;
- Van veel bestemmingsplannen naar een paar grote Omgevingsplannen per gebiedstypologie;
- Digitalisering (open data principe);
- I.p.v. plannormen naar kwaliteitskaders (meer los laten en meer flexibiliteit);
- Enerzijds meer flexibiliteit en anderzijds minder rechtszekerheid.

Wij starten in 2015 met de voorbereidende werkzaamheden, zodat de BAR-organisatie met ingang van 2018 Omgevingswet-proof is. Meer ruimte voor initiatieven van “nee, tenzij” naar “ja, mits” en er zal meer gedacht moeten worden in meldingen en controle achteraf. De Omgevingswet biedt meer beleidsvrijheid en bestuurlijke afwegingsruimte voor lokale overheden. Ruimte voor bredere kaders en lokaal maatwerk. Begin 2016 hebben wij meer inzicht in wat nodig is aan middelen om deze wet goed te implementeren.

3. Private Borging (bouwleges)

Structureel PM

De Kamers zijn in beraad om per 2017 de wet “Private Borging” in te voeren. Deze wet houdt in dat de verantwoordelijkheid van kwalitatief goed bouwen volledig bij de opdrachtgever komt te liggen. De opdrachtgever huurt een private kwaliteitsborger in die de technische toetsing van aanvragen omgevingsvergunningen Bouw en het technische toezicht op de bouwplaats, gaat uitvoeren. Een aantal taken binnen het gemeentelijke bouw- en woningtoezicht vervalt. De grondslag om een deel van de (bouw)leges te mogen heffen, is dan niet meer aanwezig. Dit leidt tot aframing van het budget (Wabo-vergunningen baten) voor de jaren 2017 t/m 2019.

4. Vennootschapsbelasting (Vpb)

Structureel € 200.000

Incidenteel € 86.000 in 2016 en structureel € 58.000 vanaf 2017

Als een overheid goederen of diensten op de markt aanbiedt, dan moet zij zich aan gedragsregels houden. Deze staan in de Wet Markt en Overheid, die onderdeel is van de Mededingingswet. Vanaf 1 januari 2016 worden ondernemingsactiviteiten van overheidslichamen onderworpen aan de vennootschapsbelasting.

Samen met PwC (PricewaterhouseCoopers) is op basis van de rekeningcijfers 2014 de begroting gescreend op vpb-plichtige activiteiten en daarbij is een eerste inschatting gemaakt van de Vpb-last. Die komt uit op € 400.000. Dit is een goede eerste indicatie, maar diverse aspecten moeten nog verder worden uitgewerkt:

- de cijfers moeten nog worden geactualiseerd naar 2016;
- de vrijstellingen zijn nog niet benoemd;
- de winst is bepaald als zijnde het positief resultaat in de gemeentelijke boekhouding maar dat moet gebeuren volgens het fiscale winstbegrip (kan nu nog niet);
- een slag om de arm wordt gehouden bij het kwalificeren van het vastgoed als zijnde niet onderworpen aan de vpb;
- grondbedrijf zit nog niet in de cijfers;
- er vindt overleg plaats tussen VNG, IPO, belastingdienst en Ministerie van BZK waar nog afspraken en handreikingen uit kunnen volgen.

Daarom wordt vooralsnog rekening gehouden met een kostenpost van € 200.000.

Naast deze nieuwe lasten in de begroting moet rekening gehouden worden met een implementatiebudget van € 86.000 voor 2016 en € 58.000 vanaf 2017. Deze bedragen zullen aan de BAR-organisatie beschikbaar gesteld worden.

5. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Structureel PM

De berekening van de algemene uitkering vindt plaats op basis van de meicirculaire 2015. Maar die circulaire verschijnt pas na het gereed komen van deze Kadernota. Vandaar dat de algemene uitkering vooralsnog pm is opgenomen. De raad wordt apart geïnformeerd over de meicirculaire.

Wel is inmiddels informatie bekend geworden over de 2^e fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds. De fondsbeheerders zijn bezig met een onderzoek naar en het aanpassen van de verdeelmaatstaven. Dat doen ze omdat datgene wat gemeenten uitgeven aan de diverse taakgebieden niet meer overeenkomt met wat zij ervoor ontvangen via de algemene uitkering. Scheefgroei noemt men dat.

Verdeelmodel Jeugdhulp

Er zijn actuele ontwikkelingen met betrekking tot het objectieve verdeelmodel jeugdhulp die positief uitvallen. Volgens het nieuwe verdeelmodel gaat de gemeente Ridderkerk er in/vanaf 2016 € 960.101,- (14,5%) op vooruit t.o.v. het jeugdhulpbudget 2015. De financiële resultaten zijn nu een indicatie maar worden pas definitief zichtbaar in de meicirculaire.

Om de herverdeeleffecten van alle trajecten met herverdelingen voor gemeenten te beperken, wordt er door VNG gewerkt aan een voorstel voor een overgangsregeling. In een landelijk bestuurlijk overleg recent is aangegeven dat het verdeelmodel per 2016 wordt ingevoerd voor 50% en dan geleidelijk verdere invoering.

Ook de omvang van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond is afhankelijk van het objectieve verdeelmodel. Voorlopig wordt de bijdrage aan de GR op het niveau van 2015 aangehouden maar met de komst van de meicirculaire zal dit ook worden aangepast.

6. 3 D's toekomstige ontwikkelingen

Structureel PM

Als gemeente zijn wij aan zet om vorm te geven aan de transformatie, de verdere ontwikkeling van het lokale zorglandschap (decentralisaties). Vanaf 2016 gaat het onder meer om:

- Verdere integratie van de deelsectoren (jeugd, werk en wmo) in de wijkteams;
- Het koppelen van financiën en productiecijfers in relatie tot het werkgebied van een wijkteam;
- De organisatorische en bedrijfsmatige positionering van de wijkteams;
- Integratie welzijnswerk en preventieve arrangementen;
- Loskomen van de afspraken rondom zorgcontinuïteit en op basis van eigen ervaringen en gegevens de inkoop bepalen;
- Borgen van kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners die gebruik maken van huishoudelijke hulp;
- De effecten van de hervorming van de langdurige zorg op onze inwoners monitoren. Deze taak ligt niet primair bij de gemeente.

Onderliggend aan deze ontwikkelingen zijn er twee overkoepelende thema's die centraal staan.

Sturen op outcome/ het maatschappelijk resultaat

Sturen wordt in steeds mindere mate bepaald door eendimensionale output cijfers. De doelstellingen in het sociaal domein zijn complex en meervoudig van aard. Daarom investeren we in monitoring op maatschappelijk resultaat. Dit biedt ruimte aan professionals en sturing op de daadwerkelijke doelstellingen.

Financiën

Daadwerkelijk inzicht hebben in de financiën is iets waar we liever vandaag dan morgen aan toe zijn. De realiteit is dat wat we nu uitgeven aan de nieuwe taken vooral voorschotten zijn op basis van oude productiecijfers. Inzicht in het zorggebruik in relatie tot onze financiële kaders is hiervoor essentieel. De komende jaren gaan we hier een volgende stap in maken. Dit betekent dat we in een aantal jaren toewerken naar een andere financieringssysteem. Ontschot, transparant, integraal en los van de huidige versnipperde bekostigingssystemen zijn hierbij sleutelbegrippen.

7. Regionale ontwikkelingen: inrichting MRDH en landschapstafel

Metropoolregio Rotterdam/Den Haag

Structureel budget neutraal

Per 1 januari 2015 is de oprichting van de Metropoolregio Rotterdam/Den Haag een feit. De agenda van de MRDH beperkt zich tot het economisch vestigingsklimaat en bereikbaarheid. Hierdoor dienen een aantal onderwerpen anders georganiseerd te worden. Dit zijn de onderwerpen groen, ruimte, wonen, milieu en duurzaamheid (de zogenoemde weestaken). Voor deze onderwerpen is het van belang met meerdere gemeenten samen op te trekken en de krachten te bundelen. Met welke gemeenten en de wijze waarop dit geregeld gaat worden verschilt per onderwerp en is nog niet geheel duidelijk. In de loop van 2015 verwachten wij hier duidelijkheid over.

Wel is duidelijk dat hiervoor budget gereserveerd moet worden. Budget voor menskracht en/of budget voor projecten, ontwikkelen en innovatie. De bijdrage voor de stadregio bedroeg € 4,67 per inwoner. Deze komt te vervallen. Met de afbouw van de Stadsregio is de inwonersbijdrage (na aftrek van de bijdrage voor de Metropoolregio) als geheel in de begroting gereserveerd. Het gereserveerde bedrag in de begroting willen we in 2016 handhaven op het bedrag van 2015. De inwonersbijdrage voor de MRDH bedraagt voor 2016 €2,47.

Het resterende bedrag van € 2,20 per inwoner (het weestakenbudget) kan nog ingezet worden. Er liggen al wel diverse voorstellen, waaronder duurzaamheidscoördinator, de landschapstafel en wonen/ ruimtelijke ontwikkeling.

De landschapstafel IJsselmonde heeft tot doel om de ontwikkeling en het beheer van de buitenstedelijke groengebieden efficiënter en effectiever vorm te geven. Ook de aspecten water, recreatieve infrastructuur, natuur en landschap op het eiland IJsselmonde worden daarbij betrokken. Een kwartiermaker heeft de opdracht gekregen om met een gedragen voorstel te komen hoe dit kan worden gerealiseerd inclusief financiële doorrekening en dekkingsvoorstel. Dit voorstel komt medio mei naar de gemeenten, op basis hiervan wordt de besluitvorming voorbereid voor college en gemeenteraad. Er lopen daarnaast diverse onderzoeken met betrekking tot de huidige organisatie van het beheer en onderhoud. Uit deze onderzoeken komen gegevens om de goede keuzes te kunnen maken voor de overgang van of de aansluiting van de huidige structuur op de landschapstafel.

8. Milieu - Geluidbelastingkaarten

Incidenteel € 30.000

Eens in de vijf jaar zijn we vanuit de Wet geluidhinder (hoofdstuk 11) verplicht om geluidsbelastingkaarten op te stellen. Hiervoor is voor 2016 extra budget nodig van 30.000 euro.

9. ToBe

Incidenteel PM

ToBe is momenteel een nieuw bedrijfsplan aan het schrijven wat zal leiden tot een grootschalige reorganisatie, de gevolgen zullen terug te zien zijn in de bedrijfsvoering en programma inhoud. ToBe ziet voldoende mogelijkheden om de bedrijfsvoering verder aan te passen en de organisatie om te vormen tot een flexibele, vraaggerichte en toekomstbestendige organisatie met een uitdagend en doelgericht aanbod. Dat aanbod richt zich sterk op kinderen en jongeren in het onderwijs en de vrije tijd, ook voor volwassenen zal er een gedegen aanbod geleverd worden.

Dit nieuwe plan heeft financiële en wellicht beleidsmatige consequenties voor de gemeente. Het nieuwe bedrijfsplan wordt voorgelegd aan de raad voor besluitvorming.

WENSELIJKE ONTWIKKELINGEN:

1. BOA'S

Structureel € 57.000

Eind 2014 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de formatie BOA's zodanig uit te breiden dat er 1 BOA per 9000 inwoners aanwezig is. Dit betekent een uitbreiding van de bestaande formatie met 1,16 fte. Om hieraan invulling te geven is een bedrag van € 57.000,- nodig.

2. Communicatie

Structureel € 62.500

De laatste jaren doen zich belangrijke veranderingen voor in de wereld van de (overheids)communicatie. In het communicatieplan 'Communiceren doen we samen' (maart 2015) hebben wij aangegeven wat deze ontwikkelingen betekenen voor de gemeente en hoe wij daarop gaan inspelen. Belangrijke onderdelen van dit plan zijn:

1. meer aandacht voor social media;
2. verbeteren website;
3. andere invulling Gemeentejournaal;
4. verbeteren redactie en afstemming van diverse kanalen;
5. verkenning inzet communicatie als beleidsinstrument.

Om invulling te kunnen geven aan de gewenste ontwikkeling is een bedrag van € 62.500 voor de structurele uitbreiding van de formatie met 1 fte.

3. Toekomstvisie

Incidenteel PM

De vorige Structuurvisie dateert van 2009 en gezien de veranderingen in de samenleving en de veranderende rol van de overheid is het noodzakelijk deze te actualiseren. Dit staat ook opgenomen in het coalitieakkoord 2014-2018 *Veranderen in kracht*.

Bij de begrotingsbehandeling van 2016 komen wij met een voorstel hoe het traject er uit gaat zien en welke middelen hiermee gemoeid zijn.

4. Duurzaamheid

Structureel € 120.000

Het continueren en intensiveren van het programma Duurzaamheid gedurende de programmaperiode 2015-2018 heeft financiële gevolgen. Er moeten initiatieven gelanceerd, van de grond of verder gebracht worden. De finale afweging hiervoor dient bij de begrotingsbehandeling te worden gemaakt.

Hiervoor is structureel een bedrag nodig van €120.000: €80.000 voor 1 fte en €40.000 projectkosten (voor communicatie, bewustwording, het organiseren van bijeenkomsten en advieskosten).

5. Fietsveiligheid

Incidenteel PM

De VNG en –o.a.- het ministerie van I&M hebben afgesproken dat iedere gemeente in Nederland in het kader van Lokale Aanpak Veilig Fietsen, een fietsveiligheidsplan vaststelt. Aanleiding daartoe is de toename van vooral eenzijdige fietsongevallen. Het conceptplan voor de gemeente Ridderkerk is nagenoeg afgerond. Verricht onderzoek geeft aan dat maatregelen noodzakelijk zijn. De kosten daarvan zijn momenteel nog niet bekend.

6. Doorbraakinitiatief Doelgroepenvervoer

Incidenteel PM

Landelijk vinden meerdere partijen dat de publieke sector toe is aan nieuwe en verdergaande vormen van samenwerking, omdat daarmee zowel efficiency als beleidseffectiviteit wordt verbeterd. Het initiatief sluit aan op het Regeerakkoord waarin is afgesproken dat de dienstverlening door de

overheid beter moet. Burgers en bedrijven moeten hun overheidszaken vanaf 2017 volledig digitaal kunnen regelen. VNG met het Rijk zijn met een nieuwe uitvoeringsagenda rond ICT en dienstverlening gekomen. Doorbraakpilots spelen daarbij een rol. Momenteel richt het programma met gemeenten zich op elf doorbraakdossiers, elk met een initiatiefnemer.

Een van de dossiers is doelgroepenvervoer. Vastgesteld is dat deze verkokerde en daarmee inefficiënte vorm van vervoer anders moet worden georganiseerd. Vooruitlopend op de uitvoering worden momenteel pilots voorbereid. Ridderkerk heeft aangegeven daarbij betrokken te willen worden. De gevolgen van deze betrokkenheid zijn nog niet bekend.

7. NV Milieu Services AVR-Ridderkerk (NV MAR)

Structureel PM

Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke overheid NV van de BAR-gemeenten voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Deze NV moet starten op 1 januari 2016. Bedrijfsplan en begroting van deze nieuwe NV zijn in voorbereiding voor bestuurlijke besluitvorming voor de 3 BAR-gemeenten. Daaruit volgt dat het college/raad van Ridderkerk ook een besluit moet nemen over de wijze van vervolg van de huidige NV MAR. Onderdeel van het bedrijfsplan is ook de wijze van management en aansturing van de NV.

8. Startersleningen

Structureel PM

De coalitie onderzoekt de behoefte naar en de mogelijkheden om opnieuw startersleningen beschikbaar te stellen. Dit staat in het coalitieakkoord 2014 – 2018. Het belangrijkste doel van de Starterslening is te zorgen voor een betere doorstroming op de woningmarkt. Op dit moment is nog onbekend hoeveel financiële middelen hiermee gemoeid zijn, hiernaar wordt onderzoek verricht. De verwachting is dat dit 3^e kwartaal van 2015 bekend is. Indien tot het instellen van startersleningen wordt besloten, gaat gestart worden in 2016 en worden de financiële gevolgen daarvan verwerkt in de Meerjarenbegroting 2016-2019.

9. Extra inzet op economie

Structureel PM

De afgelopen twee jaar is door de gemeente stevig ingezet op het verbeteren van de relatie met het bedrijfsleven in de vorm van de bedrijvencontactfunctionaris. De omvang van de taken en ambities op het gebied van economie zijn omvangrijk. Als gemeente gaan we zwaarder inzetten op de positionering van Cornelisland en Nieuw Reijerwaard. Waarbij Nieuw Reijerwaard ook een plek krijgt in de economische agenda van de Metropoolregio. Dit alles vraagt om extra inzet. In de aanloop naar de begroting wordt inzichtelijk gemaakt wat de exacte behoefte is.

10. Revitalisering Plein Oost

Incidentieel € 70.000

In het WOP is opgenomen dat het plein oost een kwaliteitsverbetering behoeft, zodat het de ontmoetingsplek van de buurt zou kunnen worden. Ook de speelbeleving moet verbeterd worden. Hoewel er nog geen regulier Wijkoverleg in centrum oost is, zijn er de laatste tijd wel positieve ontwikkelingen waar te nemen. Zo zijn de ondernemers actief om het centrum levensvatbaar te houden en zijn er ook activiteiten in de buurt ontwikkeld met ouders en jeugd. Er is een ruimtelijke analyse gemaakt om het plein op te knappen, samen met de speelplek en de water partij. Hiervoor is naast het regulier onderhoudsbudget een extra investering van € 70.000 nodig. Als er zekerheid bestaat over de financiële middelen, kan met de buurt samen het programma verder opgepakt worden.

FINANCIËEL TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN

Prijstijging op uitgaven

Uitgegaan wordt van een inflatie van 1% voor het begrotingsjaar 2016. Dit is gebaseerd op de prognoses van het Centraal Plan Bureau in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan.

De inflatie wordt doorgevoerd voor de gehele begroting. In vorige jaren gebeurde dat alleen voor de subsidies en begrotingsposten waarbij met derden (aannemers) bij het afsluiten van contracten afspraken waren gemaakt over indexering.

Voor het meerjarenperspectief (2017-2019) wordt uitgegaan van constante prijzen (geen indexering).

Indexering tarieven

Volgens het tarievenbeleid moet de indexering (belastingen en heffingen) worden gehandhaafd. Daarom wordt voor de trendmatige groei 2016 ten opzichte van 2015 hetzelfde percentage aangehouden als voor de inflatie: 1 %

De belangrijkste eigen inkomstenpost is de OZB.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De berekening van de algemene uitkering vindt plaats op basis van de meicirculaire 2015.

Gemeenschappelijke regelingen - indexering begroting 2016

Wij hebben op 27 januari 2015 ingestemd met het door de Kring van gemeentesecretarissen voorgestelde financiële kader voor de op te stellen begrotingen 2016 door gemeenschappelijke regelingen in het gebied van de stadsregio Rotterdam.

Dit houdt in een inflatiecorrectie van -0,65 % (inclusief nacalculatie over de jaren 2013-2015).

De MRDH en de VRR vormen hierop een uitzondering met een inflatiecorrectie van respectievelijk 0,75 en 0,5 %.

Toelichting afwijkende indexering MRDH

De MRDH is nieuw opgericht en kent daarmee als gemeenschappelijke regeling de voorgeschiedenis van nacalculatie over 2013-2015 niet. Voor 2015 is een bedrag per inwoner als uitgangspunt genomen. Dit is een nieuwe start, als het ware een nulpunt.

Toelichting afwijkende indexering VRR

De directie van de VRR heeft aangegeven dat het waarborgen van de veiligheid in deze regio een te grote opgave wordt in geval van verdere bezuinigingen. Met de eerste taakstelling is al bezuinigd op de operationele slagkracht en heeft er een stevige reductie op de overhead plaats gevonden. De VRR gaat uit van een accres van + 0,5% overeenkomstig de eerder vastgestelde meerjarenraming.

Investerings 2016-2019

Bij de uitwerking van de begroting 2016 zal de nieuwe investeringslijst 2016-2019 worden opgesteld. Er wordt gewerkt met het zogenoemde investeringsvolume waardoor in de begroting een stuk onderuitputting wordt ingeboekt. Hiermee wordt geanticipeerd op de zogeheten boeggolf, het verschijnsel dat niet alle voorgenomen investeringen worden uitgevoerd waardoor er bij de rekening een overschot ontstaat.

Saldo algemene reserve

In de Nota reserves 2011 is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op € 20 miljoen.

Renten

* De *marktrente* voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente per 1 april 2015 van een 20 jarige lening met jaarlijkse aflossing: 0,96% (vorig jaar 2,8%).

* Voor de grondexploitatie wordt een marktrente aangehouden per 1 april 2015 van een 10 jarige fixe lening (aflossing aan het einde van de looptijd): 0,88% (vorig jaar 2,5%).

* Als *bespaarde rente* voor de reserves wordt aangehouden: 4,3% (vorig jaar 4,3%).

Extra comptabel wordt berekend welk gedeelte van de bespaarde rente geacht wordt de inflatoire stijging van de dotaties aan de reserves en voorzieningen (waarvan de koopkracht gehandhaafd moet blijven) te compenseren en welk gedeelte van de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie komt. Het restant van de bespaarde rente wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

* Voor de *omslagrente* voor de berekening van de kapitaallasten over de investeringen wordt aangehouden: 4,2% (vorig jaar 4.2%).

Het feit dat het percentage van de de omslagrente afwijkt van de percentages die gehanteerd worden voor de marktrente en bespaarde rente kan als volgt worden verklaard. De rentekosten in de renteomslag bestaan uit drie componenten: de rente van aangetrokken geldleningen, de bespaarde rente over reserves en voorzieningen en een aangenomen rente over het financieringstekort per 1 januari van het begrotingsjaar. Dit zijn verschillende percentages.

Dividend

Voor de ramingen van dividend wordt uitgegaan van het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorafgaande 3 jaar.

Financieel toezichtkader van provincie op gemeenten

De uitgangspunten van de provincie om voor het begrotingsjaar 2016 voor het repressieve toezicht in aanmerking te komen zijn:

1. De begroting 2016 dient structureel en reëel in evenwicht te zijn. Als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming 2017-2019 aannemelijk te maken dat dit evenwicht uiterlijk in 2019 tot stand wordt gebracht.
2. De Jaarrekening 2014 behoort structureel en reëel in evenwicht te zijn. Als dit niet het geval is zal het structurele tekort betrokken worden bij het onderzoek van de begroting 2016.
3. De vastgestelde jaarrekening 2014 en de begroting 2016 dienen tijdig, respectievelijk voor 15 juli 2015 en 15 november 2015, aan de provincie te zijn toegezonden.

Repressief toezicht betekent dat de gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren. Bij preventief toezicht is die goedkeuring wel vereist.

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten.

Het reëel evenwicht houdt in dat de provincie onderzoek doet naar de realiteit van de ramingen, daarbij dienen de begroting/meerjarenraming volledig te zijn.